

Milosrdný Bože, v letošním jubilejním roce, kdy vzpomínáme 770 let od vzniku tzv. zakládací listiny Svitav, otvíráme zde před tebou objemnou knihu historie našeho města. Psali ji ti, kteří tu žili před námi, svým potem, a nezřídka i krví. Ve svých modlitbách, zvláště v tomto chrámě, za své město prosili i děkovali tak, jako to v tuto chvíli chceme na stejném místě učinit i my.

.....

1.

Ještě sto let před vznikem tzv. zakládací listiny našeho města přišli do těchto míst premonstráti ze svého kláštera Hory Olivetské v Litomyšli a založili zde, na křižovatce kupeckých cest, osadu s kostelem sv. Jiljí, který tu máme dodnes.

Po sto letech, ve století třináctém, přicházejí lidé olomouckého biskupa Brunona ze Schauenburka, zakládají tento náš mariánský kostel a s ním naše město. Rytíři biskupovy družiny pak přivádějí až z dalekého Vestfálska nové obyvatele města, jejichž rody tu zakoření.

Po dojednání kompromisu s premonstráty spravují biskupové a arcibiskupové olomoučtí Svitavy více než 600 let.

Bože, který jsi kdysi vedl a přivedl cílevědomé misionáře, věrné rytíře a statečné a pracovitě obyvatelstvo do našeho kraje, dej nám i dnes osobnosti s odvážnými vizemi, moudré duchovní, správce a lidi ochotné se podílet na uskutečňování jejich plánů pro blaho města.

.....

2.

V 15. st. upadla dosud jednotná církev do těžké krize, která vedla v našem království k husitské občanské válce. Kněží litomyšlské biskupské kapituly uprchli do Svitav, město si za bezvládí v zemi přivlastňovali zpupní jednotlivci a jedno z husitských vojsk je nakonec vydrancovalo, vojsko, které před tím upálilo všechny muže v biskupské Mohelnici.

Nábožensky rozdělená Evropa vlivem lidské pýchy na obou stranách se pak zmítala ve zmatcích protestantské i katolické reformace. I v našich kostelích se střídali duchovní obou směrů a město se během politických zmatků ocitalo tu na jedné, tu na druhé straně konfliktu. Bolestná nejistota rozdělené církve těla Kristova dodnes trvá.

Bože, který jsi v těchto krutých časech zachránil naše město od nejhoršího, zbav nás pýchy majitelů jediné pravdy, ať upřímně vnímáme bolest rozdělení těla Kristova a jsme otevřeni opravdovému zdravému ekumenickému duchu v našem městě.

.....

3.

V časech, kdy přestaly řinčet zbraně, rozvíjelo se město pod rukama podnikavých řemeslnických a kupeckých rodin, z nichž nejvýraznější postavy zasedly v městské radě. Oprašme - za všechny ostatní - alespoň sedm jmen upadlých už v zapomenutí. O město se výrazně zasloužily rodiny Langrů, Jaichů, Blodigů a Tempesů, Puschů a Krystelijů a Hillerů. Na ně navazovali pak ve stoletích 18., 19. a 20. zakladatelé svitavského průmyslu: Albrechtové, Budigové, Sponerové, Ettlóvé, ale i Jankovští, Presfreundové a Klíngerové.

Taková období přála i rozvoji věd a umění. Svitavy poznamenaly svým dílem osobnosti jako trojice významných barokních sochařů Johann Sturmer, Severin Tischler, Georg Anton Heinz, malíř Ludvig Geisler a štukatéři Leikert a Jahl.

Z mecenášů pak podporoval kulturní život ve městě až z dalekých Spojených států amerických nezapomenutelný Valentin Oswald Ottendorfer.

Bože, děkujeme ti za každý čas, v němž může na polích dozrát obilí a lidé mohou rozvíjet svá obdarování. Dej nám, abychom uměli rozvíjet mír především sami v sobě, onen Boží pokoj, který pak můžeme nabízet svému okolí.

.....
4.

Ale nejen v dobách husitských bývalo naše město těžce poznamenáváno průchody vojsk spojenými často s drancováním, rekvírováním, následujícími epidemiemi nakažlivých chorob, a především úzkostí obyvatel vystavených násilí.

Kolik regimentů rakouských a švédských prošlo Svitavami za války třicetileté! Opakovaně tudy procházeli Prusové ve století 18. a za napoleonských válek Rakušané, Rusové i Francouzi. V letošním roce rovněž vzpomínáme 160 let od války prusko-rakouské, která zanechala u kostela sv. Jiljí dva hromadné hroby s více než 180 vojáky obou válčících stran.

K vojenskému drancování lze přirovnat i požáry, z nichž ten největší vypukl 4. září 1781. Na náměstí po něm zbyl jediný domek, z tohoto kostela zůstaly víceméně jen holé zdi.

Bože, děkujeme ti, že jsi i v těchto časech pohrom byl našemu městu nablízku, blíž, než si zoufalí lidé v těchto chvílích zkoušek uvědomovali. Dej i nám sílu překonávat zkoušky, věřit, že v tobě najdeme sílu začínat znova.

.....
5.

První polovina 20. století měla pro většinu obyvatel Svitav charakter apokalypsy. Vybičovaný nacionalismus vedl k první světové válce, po níž následovala epidemie španělské chřipky. Nad hroby obětí této epidemie máme na hřbitově sochu anděla, hroby válečných obětí jsou rozptýlené po všech bojištích a válečných hřbitovech. Z války se Svitaváci vrátili do cizího státu, který je za své nepovažoval. Ale Československu bylo dopřáno jen dvacet let nerušeného klidu. Německý nacismus a sovětský komunismus strhly znovu celý svět do válečného víru, kterému v našem městě padla za oběť jako první židovská komunita. Svitavy nakonec obsadila armáda sovětská, obyvatelé města byli nejdříve vystaveni krvavé lázni pomsty kohokoli, kdo se chtěl mstít za zločiny německých nacistů, a vzápětí vyhnáni z míst, kde přes půl tisíciletí žili, do válkou zdevastovaného Německa. Velká část toho, co vybudovali, byla rozkradena a zničena. Ani ostatky těch, co skončili v rodném městě v největším hromadném válečném hrobě hřbitova, tu nesměly zůstat.

Bože, děkujeme ti za každý ušetřený život v těchto zlých a nelidských časech. Prosíme tě, dej, ať se dokážeme poučit z těchto zkušeností, kam až vede levicový i pravicový extrémismus, fašismus německý i český. Nenechme rozpoutávat běs nenávisti k cizincům a uprchlíkům, v současné době k Ukrajincům, hledajícím u nás azyl na útěku před ruským fašistou Putinem.

.....
6.

Jsme většinou potomky těch, kteří do Svitav přišli po roce 1945. Po vlně lupičů a násilníků to byli lidé, kteří chtěli začít nový život po hrůzách války, vybudovat v tomto vyprázdněném kraji své nové domovy. Ale naivní důvěra našeho národa v komunismus a sovětské impérium vedla nakonec jen k dvaceti letům přímé vojenské okupace. Naše město bylo v roce 1968 okupováno jednotkami „sprátenel“

polské armády a žilo dvě desetiletí ve stínu jednoho z největších skladů ruské munice v nedaleké Květné.

Ale i ve Svitavách jsme se probudili v roce 1989 a město si za několik desetiletí existence v suverénním státě začalo pomalu hledat novou tvář.

Bože, děkujeme ti především za sametovou revoluci, která nám přinesla svobodu a demokracii.

Chraň nás, abychom pod vlivem záměrně šířených dezinformací pod taktovkou totalitních uzurpátorů moci z východu, ze západu i z našeho středu nezačali zpochybňovat tyto základní hodnoty naší společnosti. Dej i naším církvím, aby jasně pojmenovávaly zneužívání náboženství extrémisty a distancovaly se od nich v duchu pravého křesťanství.

.....
7.

Milosrdný Bože, leží tu před námi otevřená kniha historie našeho města. Došli jsme až ke stránkám, které jsou dosud nepopsané a čekají na nás.

Bože, děkujeme ti, že jsme společně došli až sem, děkujeme ti za to, co každý z nás mohl s tvou pomocí vykonat. I za své četné chyby, z nichž jsme se mohli poučit. Děkujeme ti za naše město, které je tu přes všechny šrámy stále s námi. Za město, které do světových dějin vstoupilo se jménem Oskara Schindlera, muže, jemuž dal Bůh skrze pohled na utrpení těch nejpronásledovanějších-Židů-sílu stát se jejich zachráncem, a jak jej pak oni sami nazvali, andělem ze Zablocie. Děkujeme ti za ochránce, kterého jsme v roce 2016, před deseti léty získali. Našeho světce blahoslaveného Huberta Engelmara Unzeitiga, který v dopise z koncentračního tábora Dachau před svou smrtí napsal: Nesmrtelné je dobro a vítězství musí zůstat vítězstvím Boha.

Prosíme tě, Bože, ty, který jsi dárcem naší budoucnosti, dej nám ono hořčičné zrnko víry v příští čas našeho města, naší země v tomto rozbouřeném světě, dej nám moudrost rozlišování dnes tak potřebnou a dej nám naději, totiž sílu a odvahu vykročit na cestu, která dává smysl, protože Kristus už jednou přemohl smrt a v Bibli nám 365krát zanechal slova: Nebojte se. Ať nad Svitavami dlouho zní stříbrný hlas zvonku se jménem blahoslaveného Engelmara, anděla z Dachau, se slovy, že láska násobí síly.